

Тазкия 190-дарс. Дунё ҳаёти сизни алдаб қўймасин

19:00 / 25.06.2022 4683

«Фурур» сўзининг «зийракликдаги нуқсон ва ғафлат туфайли алданиб қолиш» деган маъноси бор.

Фурурнинг таърифида уламолар бир-бирини тўлдирувчи маъноларни айтишган.

Имом Журжоний «Таърифот»да: «Фурур нафснинг ҳавосига мувофиқлик ва табиатига мойилликдир», деган (167-бет).

Ал-Кафавий «Куллиёт»да шундай дейди: «Фурур хатони тўғри дея зийнатлашдир».

Баъзилар: «Ғурур оқибати номаълум ва бўлиш-бўлмаслигини идрок қилиб бўлмайдиган нарса», дейишган.

Аллоҳ таоло Қуръони Каримда ғурурга кетишни атрофлича қоралаган. Оли Имрон сурасида марҳамат қилади:

نَعَّحْ نَحْرُ نَمَفِّةَ مَاقِلِ مَوِيٍّ مُكْرُوخًا نَوَّوْتِ اَمِّنْ اَوْ تَوَمَّلِ اَقْوِيَّ اَذِ سَفَنٍ لُكْ
رُوغِّ اَعَاتَمَّ اِلَّا اِيْنُدَلِّ اَعَايَحُ اِلَّا اَمَوْ زَا فِدَقَفَّ نَجَّ اِلَّحْ دَا وِرَّ اِلَّ

«Ҳар бир жон ўлимни тотувчидир. Қиёмат куни ажрларингизни тўлиғича олурсиз. Ким оловдан узоқлаштирилса ва жаннатга киритилса, шубҳасиз, ютуққа эришибди. Дунё ҳаёти эса алдов матоҳидан бошқа нарса эмас» (185-оят).

Бу дунё алдамчи дунё. Ўзига қизиққанларни ва ошиқ бўлганларни алдайди ва ғурурга кетказади. Аммо ҳақиқий матоҳ ҳар қанча саъйи ҳаракатга лойиқ нарсадир. Чунки у дўзахдан узоқлаштирилиб, жаннатга киритилишга боис бўлади. Қачон инсон қалбида ушбу ҳақиқат жо бўлса, қалбдан дунё ҳирси кўтарилади.

Аллоҳ таоло Ҳадид сурасида марҳамат қилади:

مُكْسُفِنًا مُتَنَنَتَفٍ مُكِّنْ كَلَوَّ يَلَبَّ اُولَاقٍ مُكْعَمٍ نُنْكَنْ مَلَأْ مُهَنُّوْدَانِي
هَلَّ اِبَّابِ مُكْرَعٍ وَّهَلَّ اِرْمَ اَجَّ اَحَّ
رُوغِّ اِلَّ
يَهْرَانِ اِلَّ اَمَّ اَوْ رَفَكَ نِي دَلَّ اِنَّمَّ اِلَّ وَّهَيَّ دَفَّ مُكْنَمَّ دَخَّ وَّيَّ اِلَّ مَوَّيَّ اِلَّ
رِي صَمَّ اِلَّ سَنِّيَّ بَوَّ مَّ اِلَّ

«Уларга (мунофиқлар): «Биз сиз билан бирга эмасмидик?!» деб нидо қилурлар. Улар дедилар: «Оре. Лекин сизлар Аллоҳнинг амри келгунича ўзингизни ўзингиз фитнага дучор қилдингиз, кўз тикиб кутдингиз, шубҳа қилдингиз ва сизларни хомхаёллар алдаб қўйди. Сизларни Аллоҳ хусусида ўта алдоқчи алдаб қўйди. Бугун сизлардан ҳам, куфр келтирганлардан ҳам тўлов олинмас. Жойларингиз оловдир, у сизнинг эгангиздир. Қандай ҳам ёмон борар жой!» деган (14-15-оятлар).

Бу ердаги «алдоқчи»дан мурод шайтондир. Демак, мунофиқлар шайтоннинг гапига кириб, алдовига учиб расво бўлганлар.

Аллоҳ таоло Фотир сурасида марҳамат қилади:

مُكِّنِّيْ اَلْوَايُنْ دَلَاةَ اِيْحْلَالِ مُكِّنِّيْ اَلْفَقْحِ لَلْاَدْعُوْنِ اِنْسَانِ لَلْاَهْيَا اِي
رُوْعِ لَلْاَب

«Эй одамлар! Албатта, Аллоҳнинг ваъдаси ҳақдир. Бас, дунё ҳаёти сизни алдаб қўямасин. Ўта алдоқчи сизни Аллоҳ хусусида алдаб қўямасин» (5-оят).

Эй одамлар, турли хаёлларга бориб, ғофил қолманг.

«Албатта, Аллоҳнинг ваъдаси ҳақдир».

У Зот «Қиёмат бўлади», деб ваъда берганми, демак, қиёмат бўлиши ҳақ.

«Ўлганлар қайта тирилади», деб ваъда берганми, демак, қайта тирилиш ҳақ.

У Зот «Бу дунёдаги ишлар охиратда ҳисоб-китоб қилинади», деб ваъда берганми, демак, охиратдаги ҳисоб-китоб ҳақ.

«Кофирлар, мушриклар, мунофиқлар, осийлар ва гуноҳкорлар дўзахда азобланади», деб ваъда берганми, демак, уларнинг азобланиши ҳақ.

«Бас, дунё ҳаёти сизни алдаб қўямасин...»

Бу дунё ҳаётининг ўткинчи матоҳларига берилиб, алданиб қолманг. Бу дунё ҳаётига охиратни алмашманг.

«Ўта алдоқчи сизни Аллоҳ хусусида алдаб қўямасин».

Бу жумладаги «ўта алдоқчи»дан мурод шайтондир. Шайтон одамларни энг кўп ғурурга кетказди ва алдайди. Яъни «Ҳеч нарсага парво қилма, Аллоҳнинг Ўзи кечирувчи», деб одамларни гуноҳ ишларга чорлайди. Аллоҳ таолонинг афв этиши ва мағфират қилишини суистеъмол этиб, Аллоҳ Ўзи кечирар деб, ҳар хил гуноҳларга қўл уравериш нақадар ёмон шайтоний иш эканини ҳеч қачон эсдан чиқармаслик зарур бўлади.

Аллоҳ таоло Мулк сурасида марҳамат қилади:

Ўзим ила қасам ичиб айтаманки, албатта, ўшаларнинг бошларига уларнинг ўзларидан фитна юбораман. У ҳалимни ҳам ҳайрон қолдиради», дейди», дедилар».

Термизий ривоят қилган.

Ушбу ҳадиси шарифда Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васаллам замон охирлаб қолганида пайдо бўладиган бир ҳолат ҳақида сўз юритмоқдалар. Бу ҳолатни ўрганиш жуда ҳам муҳим. Чунки унинг оқибати ниҳоятда қўрқинчлидир.

Ҳа, дин ила дунёни талаб қилиш Аллоҳ таоло ила ғурурга кетишдир.

Ҳа, дин ила дунёни талаб қилиш Аллоҳ таолога нисбатан журъат қилишдир.

Ҳа, дин ила дунёни талаб қилиш Аллоҳ таоло қасам ила таъкидлайдиган азобга сазовор ишдир.

Ҳа, дин ила дунёни талаб қилишга ўтганлар ҳалимни ҳам ҳайрон қолдирадиган фитнага дучор бўладилар.

Ҳа, дин ила дунёни талаб қилишга мутлақо яқин йўламаслик керак.

«Руҳий тарбия» китоби асосида тайёрланди